

SÚDNE PRESKÚMANIE ROZHODNUTÍ V KONANÍ O ZAISTENÍ CUDZINCA

EMIL SEMJAN

Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru,
Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce,
Slovenská republika

Abstract in original language

Príspevok obsahuje základné informácie týkajúce sa administratívneho vyhostenia a zaistenia cudzinca, nevyhnutnosti dostatočného odôvodnenia rozhodnutia o zaistení a podmienkam realizovateľnosti práva na spravodlivé a urýchlené súdne preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov v konaní o zaistení cudzinca.

Key words in original language

administratívne vyhostenie, zaistenie cudzinca, konanie o zaistení cudzinca, súdne preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu.

Abstract

Contribution contains basic information concerning the administrative expulsion and detention of aliens, necessity for sufficient reasons for the decision on the detention of aliens and the feasibility conditions of the right to fair and speedy judicial review of administrative decisions in proceedings for the detention of aliens.

Key words

administrative deportation, detention of aliens, alien detention proceedings, judicial review of administrative decision

1. ADMINISTRATÍVNE VYHOSTENIE A ZAISTENIE CUDZINCA

Administratívne vyhostenie je jednostranné rozhodnutie štátu, ktorým sa cudzinec vykazuje z jeho štátneho územia.

Je to rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá, alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhostený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky alebo územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky alebo

územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčí lehotu na vycestovanie.¹

V prípade, ak existujú dôvody administratívneho vyhostenia², vydá policajný útvar zákonom³ stanovenou formou, rozhodnutie o administratívnom vyhostení.

Výkon administratívneho vyhostenia, teda vlastne výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení zabezpečí policajný útvar v prípade, ak cudzinec nevycestoval v lehote určenej v rozhodnutí o administratívnom vyhostení; ak možno predpokladať, že cudzinec ujde, alebo bude iným spôsobom mariť alebo sťažovať výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení, najmä ak nemožno jeho totožnosť zistiť; ak má byť cudzinec podľa medzinárodnej zmluvy vrátený na územie zmluvného štátu alebo cudzinec nemôže vycestovať, pretože nemá platný cestovný doklad alebo prostriedky na vycestovanie.⁴

Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“), je policajt oprávnený zaistiť cudzinca na účel:

výkonu jeho administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia⁵,

výkonu prevozu podľa osobitného predpisu⁶ alebo

jeho vrátenia podľa osobitného predpisu⁷, ak neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnenie zdržiava na území Slovenskej republiky.

---

¹ § 77 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 21. októbra 2011, ktorý nadobudne účinnosť 1. januára 2012.

² § 57 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v znení neskorších predpisov.

⁴ § 59 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵ § 59 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, §§ 441 až 444 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

⁶ Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte príslušníkom tretej krajiny, Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2003, s. 1–10.

Zaistením cudzinca sa rozumie oprávnenie policajného útvaru, ktorým je cudzincovi obmedzená osobná sloboda na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 6 mesiacov. Policajný útvar môže rozhodnúť o predĺžení lehoty zaistenia najviac o 12 mesiacov, ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon jeho administratívneho vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že cudzinec dostatočne nespolupracuje alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote 6 mesiacov; to neplatí, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu.

Správny orgán, v prípade rozhodovania o zaistení teda Policajný útvar, je v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o zaistení je v zmysle § 62 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov preukázanie existencie rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Rovnako tak v rozhodnutí o zaistení nesmie absentovať dôvodnosť zásadného zásahu do jeho osobnej slobody, spočívajúceho v jeho umiestnení do útvaru policajného zaistenia. Povinnosťou správneho orgánu je preto odôvodniť rozhodnutie o zaistení tiež z hľadiska účelnosti zaistenia, uvedenej v § 59 ods. 1 písm. a), b), c), d), zákona o pobyte cudzincov. Reálnosť vyhostiteľnosti je podmienkou zaistenia cudzinca.⁸ A to z toho dôvodu, aby sa predchádzalo svojvôli pri zaistení. Preto správny orgán musí s riadnou starostlivosťou pristupovať k prevereniu možnosti vyhostenia cudzinca do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny.⁹ Ak nie je cudzinec vyhostiteľný, nie je jeho zaistenie ani efektívne, ani účelné.

Rozhodnutie o zaistení neodôvodnené aj z týchto hľadísk, je z hľadiska súdneho prieskumu dostatočne neodôvodnené a preto nepreskúmateľné. Je potrebné tiež zdôrazniť, že hľadiská uvedené v rozhodnutí o zaistení musia byť podložené dôkazmi v administratívnom spise.

2. SÚDNE PRESKÚVANIE ROZHODNUTÍ V KONANÍ O ZAISTENÍ CUDZINCA

V prípade súdneho preskúmania rozhodnutia o zaistení súd nemôže prihliadať na skutočnosti, uvedené vo vyjadrení správneho orgánu ako

---

⁷ Readmisné dohody.

⁸ Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7Sp/9/2011 zo dňa 24 mája 2011.

⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sža/47/2011 zo dňa 13. septembra 2011.

odporcu k opravnému prostriedku zaisteného cudzinca ako navrhovateľa, ak tieto mali byť uvedené už v odôvodnení rozhodnutia odporcu. Na to, aby rozhodnutie bolo možné považovať za správne, zákonné a dostatočne odôvodnené, nepostačuje, že skutočnosti, o ktoré sa rozhodnutie opiera, sú obsiahnuté v administratívnom spise. Skutočnosti podstatné pre rozhodnutie vo veci a odôvodňujúce akékoľvek rozhodnutie musia byť v zákonom stanovenej miere uvedené v odôvodnení rozhodnutia.¹⁰

Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“), každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody, okrem prípadu, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom a ide o zákonné zatknutie, alebo iné pozbavenie slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

V zmysle § 62 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov policajný útvar umiestni cudzinca v zariadení – útvere policajného zaistenia pre cudzincov¹¹.

Povinnosťou policajného útvaru, v zmysle zákona o pobyte cudzincov, je vykonať bezodkladne potrebné opatrenia a úkony na výkon vyhostenia alebo na zistenie totožnosti cudzinca a skúmať po celý čas zaistenia cudzinca, či trvá účel zaistenia.¹²

V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010, je konštatované, že: ...“konanie o zaistení, ktorého sa týkala prejednávaná sťažnosť a konanie o vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé či izolované. Uvedené konštatovanie podľa ústavného súdu vyplýva zo samotného účelu zaistenia, ktorým bol v danom prípade výkon

---

¹⁰ Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Sp/14/2011 zo dňa 13 júla 2011.

¹¹ Útvary policajného zaistenia pre cudzincov boli zriadené za účelom umiestňovania cudzincov zaistených na základe ustanovení zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov. Na území Slovenskej republiky sú zriadené dve takéto zariadenia. Jedno sa nachádza v Sečovciach, okres Trebišov, v Košickom kraji. Druhé takéto zariadenie je dislokované v Medveďove, okres Dunajská streda, v Trnavskom kraji. Na rozdiel od Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, je Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce zariadením, kde môžu byť umiestňované aj rodiny s maloletými deťmi, respektíve maloletí v sprievode zákonného zástupcu. Jednotný postup a podmienky umiestňovania zaistených cudzincov v ubytovacích priestoroch útvaru policajného zaistenia pre cudzincov upravuje Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 26/2007 o postupe pri umiestňovaní cudzincov do útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v znení neskorších predpisov.

¹² § 63 písm. d), e) zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

administratívneho vyhostenia. Zákon umožňuje štátu, aby vo vhodných prípadoch mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhostovacie konanie, aby mohlo byť vyhostenie realizované. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je to pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody. V zásade tu platí úplne tradičný koncept nevyhnutnosti v zmysle hľadania menej závažného zásahu do základných slobôd. Výnimkou je situácia, ak samo vnútroštátne právo zakotvuje podmienku nevyhnutnosti. Vtedy sa z pohľadu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) posudzuje nevyhnutnosť v rámci posúdenia zákonnosti zaistenia. Slovenská právna úprava požiadavku nevyhnutnosti neupravuje, preto tento prvok nie je potrebné takto skúmať. V tomto zmysle nie je podľa ústavného súdu správny argument sťažovateľa nevyhnutnosťou. To však neznamená, že zaistenie môže byť svojvoľné. Jeho limitom je práve naplnenie účelu, a to realnosť vyhostenia, vyhostiteľnosť cudzinca, pričom konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou. Podľa ústavného súdu obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. Medzi zaistením a jeho účelom je úzka súvislosť. I keď definitívny záver týkajúci sa vyhostenia padne v inom konaní, súd nemôže ani pri rozhodovaní o zaistení ignorovať zjavné fakty, ktoré bránia vyhosteniu. Pri osobnej slobode je veľmi bezprostredne, priam na nerozlíšenie previazaný hmotnoprávny a procesnoprávny komponent. Nie je náhoda, že práve ochrana osobnej slobody je tak podrobne upravená v ústave a dohovore.“

Podľa § 62 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, podanie vyhlásenia podľa osobitného zákona¹³ alebo požiadanie cudzinca o dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného cudzinca. Konanie podľa osobitného zákona nie je zaistením dotknuté. Teda skutočnosť, že zaistený cudzinec požiadala o udelenie azylu a že toto konanie trvá, je právne irelevantná a sama osebe nezakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia o zaistení.

Policajný útvar je povinný zabezpečiť poučenie bezprostredne po zaistení cudzinca v jazyku, ktorému rozumie, o dôvodoch zaistenia a o možnosti preskúmania zákonnosti rozhodnutia o zaistení, vyrozumieť bezodkladne o zaistení cudzinca zastupiteľský úrad štátu, ktorého je cudzinec štátnym občanom; ak zastupiteľský úrad tohto štátu nemá sídlo na území Slovenskej republiky, policajný útvar o zaistení cudzinca vyrozumie ministerstvo zahraničných vecí. Policajný útvar je ďalej povinný umožniť bezodkladne zaistenému cudzincovi vyrozumieť o zaistení niektorú z blízkych osôb a jeho právneho zástupcu, vykonať bezodkladne potrebné opatrenia a úkony na výkon vyhostenia alebo na zistenie totožnosti cudzinca. Policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia cudzinca, či trvá účel zaistenia. V prípade ak zanikol účel zaistenia, alebo na základe rozhodnutia

---

¹³ Zákon č. 480/2002 Z.z. o azyle v znení neskorších predpisov.

súdu alebo ak uplynula lehota zaistenia, je policajný útvar povinný bez zbytočného odkladu zaisteného cudzinca prepustiť.

Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru „Každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné“. Účelom článku 5 ods. 4 Dohovoru je zabezpečiť zatknutým alebo inak slobody pozbaveným osobám právo na súdnu previerku zákonnosti opatrenia, ktorým boli tieto osoby pozbavené slobody. Ak rozhodnutie o pozbavení slobody vydal správny orgán, článok 5 ods. 4 Dohovoru nepochybne zaväzuje štát poskytnúť osobe pozbavenej slobody možnosť obrátiť sa na súd.¹⁴

Článok 5 ods. 4 Dohovoru zaručuje osobe pozbavenej slobody jednak právo na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti pozbavenia slobody, ale aj právo na periodickú kontrolu dôvodnosti ďalšieho trvania tohto obmedzenia.¹⁵

Slovenský právny poriadok upravuje len podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zaistení bezprostredne po realizácii zaistenia alebo proti rozhodnutiu o predĺžení lehoty zaistenia bezprostredne po vydaní takéhoto rozhodnutia, čiže explicitne neumožňuje opakované preskúmanie zákonnosti zaistenia súdmi. Ak sa po zaistení, resp. v priebehu zaistenia objavia nové skutočnosti, ktoré by mohli byť relevantným dôvodom na opätovné preskúmanie dôvodov zaistenia, zaistená osoba nemá k dispozícii riadny prostriedok, prostredníctvom ktorého by sa mohla obrátiť na súd. V praxi je preto v odôvodnených prípadoch jednou z možností využitie inštitútu žaloby proti nečinnosti správneho orgánu¹⁶, ktorú môže podať fyzická, alebo právnická osoba v prípade, ak má za to, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný. V takomto prípade sa môže navrhovateľ domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Takýto návrh je prípustný len v prípade, ak navrhovateľ vyčerpal všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Na druhej strane je takýto návrh podaný aj v súlade s právom navrhovateľa na periodickú kontrolu pozbavenia osobnej slobody zakotveným v čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

---

¹⁴ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/07-52 zo dňa 10. apríla 2008.

¹⁵ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19. októbra 2010.

¹⁶ § 250t zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov.

V zmysle judikatúry ESLP o periodickom preskúvananí dôvodov zaistenia súdy pri rozhodovaní o zákonnosti zaistenia sú povinné brať do úvahy nielen situáciu pri zaistení jednotlivca, ale aj situáciu v čase rozhodovania o zákonnosti zaistenia¹⁷

Správny súd pri preskúvananí zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej veci posudzuje, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádza, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorého pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania. Ďalej správny súd posudzuje, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúvananí zákonnosti správneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis.¹⁸

V prípade podania žaloby proti nečinnosti správneho orgánu, teda proti jeho pasivite vo veciach, ktoré mu boli predložené na rozhodnutie, aj keď niet žiadnej zákonnej či faktickej prekážky na to, aby správny orgán vo veci konal a rozhodol, je možné v zmysle už citovaného § 250t Občianskeho súdneho poriadku, nečinnému správne orgánu len uložiť povinnosť zaoberať sa vecou navrhovateľa a v primeranej lehote o tom vydať rozhodnutie. Súd nie je v tomto konaní oprávnený akýmkoľvek spôsobom zasiahnuť do spôsobu posúdenia danej veci príslušným orgánom, prípadne mu prikázať rozhodnúť vo veci konkrétnym spôsobom.

Ustanovenia piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku týkajúce sa rozhodovania o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l až § 250s Občianskeho súdneho poriadku) neobsahujú žiadne lehoty, v ktorých má takéto konanie prebehnúť. Tieto ustanovenia sú všeobecné a dopadajú na všetky prípady rozhodovania o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov, teda neobsahujú špeciálnu úpravu týkajúcu sa prípadov, keď správne orgány pozbavili fyzickú osobu slobody.

V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/07-52 z 10. apríla 2008 je konštatované, že vzhľadom na ustanovenie čl. 154c ods. 1 ústavy, podľa ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti ústavy, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah

---

¹⁷ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19. októbra 2010.

¹⁸ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sž/47/2011 zo dňa 13. septembra 2011.

ústavných práv a slobôd, bolo v konkrétnom prípade povinnosťou krajského súdu konať v intenciách čl. 5 ods. 4 Dohovoru, teda urýchlene (speedily, resp. a bref délai). Bolo preto potrebné primeraným spôsobom skrátiť lehoty pre jednotlivé procesné úkony predchádzajúce pojednávaniu a využiť aj urýchlené prostriedky doručovania tak, aby sa urobilo zadost' povinnosti urýchleného preskúmania rozhodnutia o zaistení sťažovateľa. Podľa citovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné a primerané súdne preskúmanie pozbavenia slobody sťažovateľa vykonať v lehote pätnástich dní.

3. ZÁVER

Z článku 5 ods. 4 Dohovoru vyplývajú pre osoby, na ktorých sa tento článok vzťahuje dve práva, jednak právo na to, aby obmedzenie slobody osoby vykonané správnym orgánom, v tomto prípade Policajným útvarom, bolo z hľadiska vecnej opodstatnenosti preskúmané nezávislým a nestranným súdom. Okrem tohto práva, takéto osoby majú právo aj na to, aby sa takéto súdne preskúmanie uskutočnilo urýchlene. Ostáva len dúfať, že nezávislé a nestranné súdy budú (nie len v prípadoch práva na súdne preskúmanie zákonnosti obmedzenia slobody osoby) vydávať zákonné, objektívne, oprávnené, primerané a správne rozhodnutia, teda spravodlivé súdne rozhodnutia, vydaniu ktorých bude predchádzať náležité zistenie skutkového stavu veci predpísaným procesným spôsobom dokazovania.

Literature:

- Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 21. októbra 2011, ktorý nadobudne účinnosť 1. januára 2012.
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov.
- Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 26/2007 o postupe pri umiestňovaní cudzincov do útvaru policajného zaistenia pre cudzincov.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19. októbra 2010.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/07-52 zo dňa 10. apríla 2008.
- Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sža/47/2011 zo dňa 13. septembra 2011.
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Sp/14/2011 zo dňa 13 júla 2011.

- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7Sp/9/2011 zo dňa 24 mája 2011.

Contact – email
emil.semjan@minv.sk